

ВІДГУК

офіційного опонента – доктора педагогічних наук, професора Тарнопольського Олега Борисовича на дисертаційне дослідження Переломи Тетяни Сергіївни на тему: «Методика навчання майбутніх філологів фонетики китайської мови», що подається на здобуття вченого ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.02 – теорія та методика навчання (східні мови).

Актуальність дослідження не викликає жодних сумнівів, оскільки стрімкий розвиток відносин та розширення міжнародної співпраці України з Китайською Народною Республікою в різних сферах, як-от: освіти, науки, економіки, культури тощо зумовлює потребу у перегляді й оновленні змісту навчання китайської мови майбутніх філологів, які б вільно володіли не тільки міжнародною мовою (англійською), але й китайською в контексті реалізації різносторонньої співпраці України й Китаю; які б демонстрували високий рівень культури мовлення, відмінний професіоналізм у різних ситуаціях професійного спілкування, були б компетентні й конкурентоспроможні на ринку праці.

Своєчасність теми дослідження визначають положення сучасних стандартів навчання, розроблених Міністерством Освіти і Науки України: «Положення про організацію освітнього процесу» та Національна стратегія розвитку освіти в Україні.

Сучасна національна філологічна освіта еволюціонує найдинамічніше, у порівнянні з іншими галузями, в контексті налагодження міжкультурно-конструктивного спілкування між країнами Заходу і Сходу. Випускники-філологи українських ЗВО мають можливість бути залученими до різних галузей, що потребують володіння іноземною мовою задля встановлення бізнес-зв'язків з іноземними партнерами, просування національних надбань за кордоном, розвитку академічної мобільності, для досягнення порозуміння

в діалозі культур. Саме тому розвиток мовної особистості здобувача вищої освіти через навчання державної та іноземної мов посідає провідне місце в системі професійної підготовки майбутніх філологів. Формування китаємовної фонетичної компетентності – є фундаментом для подальшої успішності міждержавної кооперації. З огляду на зазначене, констатуємо потребу в новій суспільно-зумовленій методиці навчання фонетики китайської мови майбутніх філологів у ЗВО України, яка могла б сприяти цілісному формуванню досліджуваної компетентності у форматі сучасної співпраці України і Китаю. Зауважимо, що саме рецензована методика має всі підстави для масового впровадження в університетську філологічну освіту України.

Важливість рецензованої дисертації підтверджується і зв'язком її з такими актуальними напрямками наукових досліджень:

- поліпшення якісних показників професійної освіти;
- посилення китаємовного спрямування змісту освіти;
- запровадження ефективного навчання майбутніх філологів фонетики китайської мови.

З огляду на зазначене, тема дисертаційного дослідження Переломи Тетяни Сергіївни актуальна й науково важлива.

Зміст дисертації охоплює основні аспекти теми дослідження. Наукова і творча концепція авторки та етапи її реалізації повною мірою подано у вступі, який витримано в традиційному форматі з дотриманням чинних вимог до його змісту й структури.

Загалом дисертація Переломи Тетяни Сергіївни вирізняється глибоким аналізом теоретико-методологічного надбання вітчизняної і зарубіжної науки, що дало змогу здійснити добір матеріалу та встановити діалектично-логічний зв'язок між елементами експериментальної методики навчання майбутніх філологів фонетики китайської мови.

Значний інтерес становить і запропоноване в дисертації використання авторського інформаційного ресурсу для автономного навчання поза межами аудиторного навчання.

Грунтовно дисертантка підходить до визначення «фонетичної компетентності». Фонетичну компетентність розглянуто у складі шести компонентів, а саме, когнітивний, діяльнісний, соціокультурний, мотиваційно-ціннісний, рефлексивний та навчально-стратегічний

Високої оцінки заслуговує теоретичне осмислення й методичне забезпечення формувального експерименту, а саме: методів, прийомів та навчально-організаційних форм у процесі навчання філологів-синологів фонетики китайської мови. Крім того авторкою були запропоновані два ключові критерії в перевірці рівня сформованості фонетичних знань та навичок: *правильності (у межах когнітивного, діяльнісного та соціокультурного компонентів) та комунікативної адекватності (у межах когнітивного та діяльнісного компонентів для оцінки рівня сформованості ритміко-інтонаційних фонетичних знань та рецептивних і репродуктивних навичок на рівні речення та тексту)*, які тісно взаємопов'язані між собою.

На всіх етапах дослідження, описаних у трьох розділах дисертації, зроблено узагальнення і висновки. Підставою для того, аби загальні висновки роботи вважати достовірними, передовсім є добре спланований та успішно проведений експеримент. Запропонована експериментальна програма має чітку структуру й міцні теоретичні підвалини, містить усі елементи, що дають змогу для повноцінного й ґрунтовного дослідження (мету, завдання, критерійну модель, принципи, методи і форми).

Загальні висновки чітко співвідносяться зі змістом сформульованих у вступові завдань і матеріалами кожного з розділів, їх можна вважати правдивими й ґрунтовними, що забезпечено вмiлим використанням положень прикладних наукових досліджень, сучасних засобів і методик проведення

аналізу результатів дослідного навчання, достатньою кількістю статистичної інформації.

Найбільш суттєвими і важливими здобутками, що одержала Перелома Тетяна Сергіївна особисто і характеризують новизну її дисертації, є такі результати:

- *окреслення* лінгвофілософських, психолінгвістичних, лінгвістичних та методичних засад навчання студентів філологічних спеціальностей фонетики китайської мови;

- *уточнення* змісту «*китаємовної фонетичної компетентності*»;

- *обґрунтування та розроблення* підсистем вправ і завдань для навчання майбутніх філологів фонетики китайської мови;

- *створення* моделі процесу навчання студентів мовних спеціальностей фонетики китайської мови на початковому рівні мовної підготовки;

- *створення* авторського інформаційного ресурсу для автономного застосування студентами під час навчання фонетики китайської мови.

Результати експериментальної роботи, а саме: наукова новизна, теоретичні і практичні висновки, методичні рекомендації – достовірні, що підтверджено в процесі наукового дослідження засобами різноманітних загальнометодологічних, загальнонаукових і специфічних методів, статистичними даними експерименту, узгодженням з відповідними положеннями законодавчих і нормативних документів. Основні положення дисертації апробовано на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях і достатньо висвітлено в наукових публікаціях автора.

Результати дослідження Переломи Тетяни Сергіївни є важливим і відчутним внеском у розвиток теорії та практики навчання майбутніх філологів китайської мови; а також можуть використовуватися в подальшому для укладання підручників і навчальних посібників з китайської мови для студентів-синологів, а також під час викладання майбутнім філологам курсів і спецкурсів із методики навчання східних мов.

Значний практичний інтерес становить розроблене методичне забезпечення експериментального навчання: система вправ з методики навчання майбутніх філологів фонетики китайської мови і авторський інформаційний додаток як засіб формування фонетичної компетентності студентів.

Високо оцінюючи рецензовану дисертацію, зауважимо на окремі її аспекти, що потребують уточнення, пояснення чи корекції, а саме:

1. Не в повній мірі проаналізовані та висвітлені здобутки китайських вчених, що досліджували проблеми викладання фонетики китайської мови іншомовним студентам. Дисертантка мала б звернути більшу увагу на наукові та дидактичні матеріали, написані носіями мови, які висвітлюють не тільки різноманітні методики викладання, а й лінгвістичні передумови навчання фонетики.

2. У першому розділі дисертаційного дослідження авторка виокремлює явище ритму як елемент, що має бути обов'язково присутній у навчанні фонетики та визначає його тісний та невід'ємний зв'язок із паузами. Проте, не розкриті лінгвістичні особливості паузи та її роль у навчанні фонетики китайської мови. Крім того, доречним було б додати вправи, що включають певний заданий ритм на рівні речення.

3. Підкреслюємо, що доречно було б підготувати та опублікувати методичні рекомендації для викладання фонетики китайської мови, в яких містяться практичні вказівки та вправи, які можуть бути застосовані практикуючими викладачами у процесі формування китаємовної фонетичної компетентності.

4. Подекуди відмічено *огріхи в оформленні* дисертаційної роботи, а саме: оформлення таблиць на сторінках 147, 148, 149 та 150. Некоректне перенесення слів у таблицях, зокрема на сторінках 169 та 188.

Зазначені зауваження до дисертаційної роботи мають здебільшого дискусійний чи рекомендаційний характер і жодним чином не применшують

її значення і не знижують загальної високої оцінки, проте можуть слугувати стимулом для дискусії в подальшій науковій діяльності дисертантки.

Зауважимо, що в дослідженні Переломи Тетяни Сергіївни вирішено нагальну наукову проблему, яка заповнила певну прогалину (це стосується методичної системи формування китаємовної фонетичної компетентності) в методичних дослідженнях і тим самим здійснила вагомий внесок у подальший розвиток вітчизняної професійної освіти. Отже, дисертація Перелома Тетяни Сергіївни з теми «Методика навчання майбутніх філологів фонетики китайської мови» є повністю завершеним та самостійним науковим дослідженням, виконаним на високому науково-теоретичному рівні у відповідності до пп. 11, 13 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 р. № 567, а також вимогам, які ставляться до робіт, поданих на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук, а її авторка Перелома Тетяна Сергіївна заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.02 – теорія та методика навчання (східні мови).

Рецензент:

Доктор педагогічних наук,
професор, завідувач кафедри
прикладної лінгвістики
та методики навчання іноземних мов
Університету ім. Альфреда Нобеля

О. Б. Тарнопольський